

ODPADOVÉ FÓRUM

W A S T E M A N A G E M E N T F O R U M

Odborný měsíčník pro průmyslovou a komunální ekologii

5

květen 2020
ročník 21

100 Kč

TÉMA MĚSÍCE

Sběr a svoz odpadů

Partner čísla

Pražské služby, a.s.

Nebezpečný elektroodpad v poslanecké sněmovně

Ing. Petr Čihal,
kolektivní systém EKOLAMP

Ministerstvo životního prostředí předložilo do Parlamentu České republiky návrhy nových odpadových zákonů. Významnou součástí těchto zákonů je úprava, která se týká sběru a recyklace elektroodpadu. To je velmi důležité, protože některé jeho skupiny (zářivky, televize, ledničky) obsahují látky, které jsou ve větších koncentracích velmi nebezpečné.

Za sběr a ekologickou recyklaci elektroodpadu jsou zodpovědní výrobci a dovozci nových elektrozařízení v rámci tzv. rozšířené odpovědnosti

my jsou soukromé firmy vlastněné a řízené výrobci/dovozci elektrozařízení, které se starají o sběr elektroodpadu a jeho následnou ekologickou recyklaci.

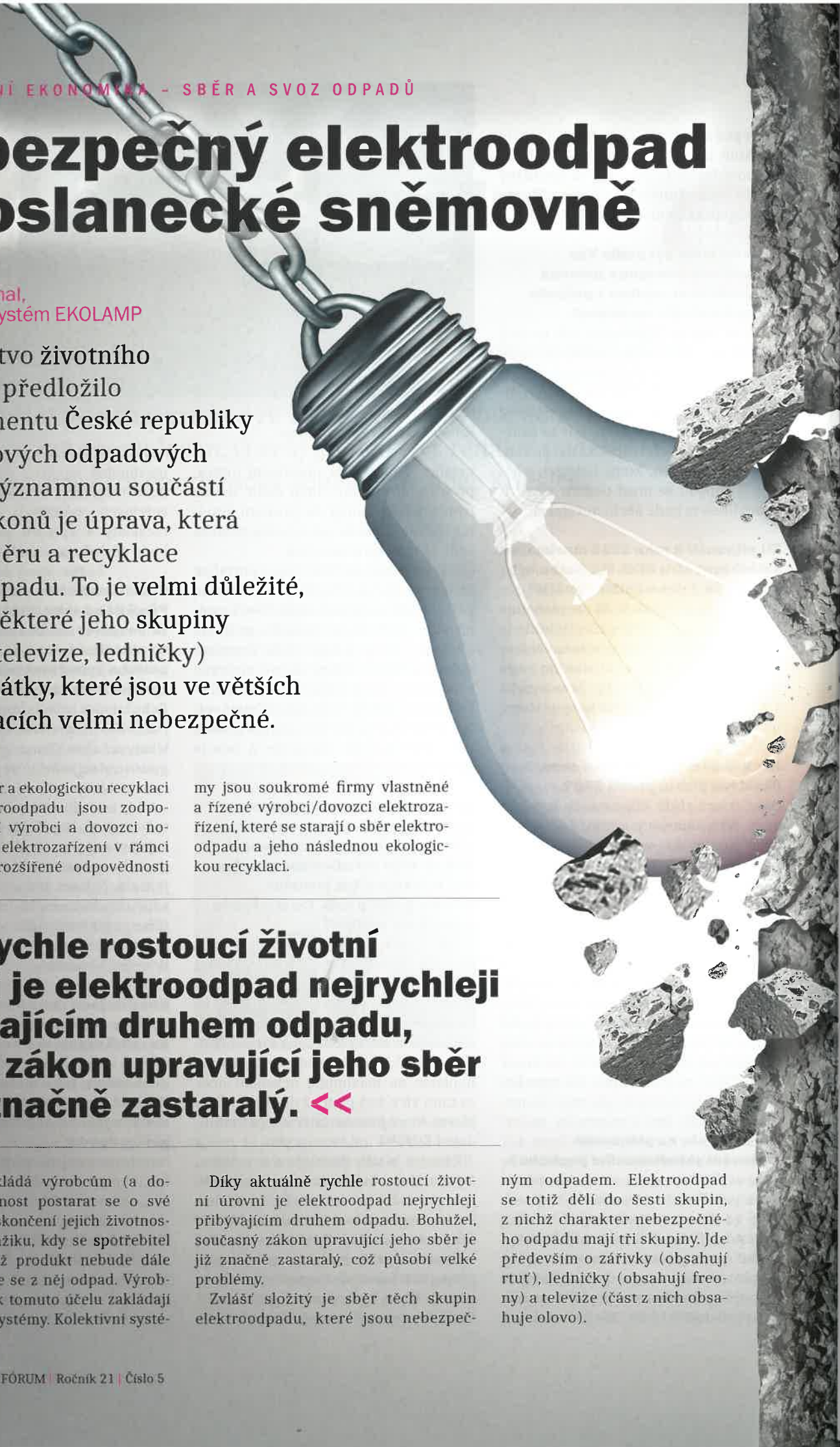
Díky rychle rostoucí životní úrovni je elektroodpad nejrychleji přibývajícím druhem odpadu, avšak zákon upravující jeho sběr je již značně zastaralý. <<

výrobce. Ta ukládá výrobcům (a dovozcům) povinnost postarat se o své produkty i po skončení jejich životnosti. Tedy v okamžiku, kdy se spotřebitel rozhodne, že už produkt nebude dále využívat a stane se z něj odpad. Výrobci a dovozci si k tomuto účelu zakládají tzv. kolektivní systémy. Kolektivní systé-

Díky aktuálně rychle rostoucí životní úrovni je elektroodpad nejrychleji přibývajícím druhem odpadu. Bohužel, současný zákon upravující jeho sběr je již značně zastaralý, což působí velké problémy.

Zvláště složitý je sběr těch skupin elektroodpadu, které jsou nebezpeč-

ným odpadem. Elektroodpad se totiž dělí do šesti skupin, z nichž charakter nebezpečného odpadu mají tři skupiny. Jde především o zářivky (obsahují rtuť), ledničky (obsahují freon) a televize (část z nich obsahuje olovo).

Sběr a ekologická recyklace těchto tří skupin elektroodpadu je tedy velmi důležitá, protože látky, které jsou v nich obsaženy, mohou představovat riziko pro zdraví občanů a pro životní prostředí jako takové. Zbylé tři skupiny, tj. malé a velké spotřebiče (jako např. sušičky, pračky, sporáky) a telekomunikační technika (např. mobily) se sbírají především proto, že obsahují suroviny, které jsou zajímavé pro recyklaci, jako je např. železo, hliník, měď, stříbro, zlato atd.

Hlavním nedostatkem současné, již notně zastaralé odpadové legislativy, je to, že neobsahuje žádné závazné cíle na sběr elektroodpadu. Povinné osoby (tj. výrobci/kolektivní systémy) si v podstatě samy určují, kolik ho ze sběrných dvorů obcí seberou.

Vzhledem k tomu, že náklady na sběr a recyklaci tří skupin nebezpečného elektroodpadu (zářivky, televize, lednice) jsou daleko vyšší než náklady na sběr ostatních skupin elektroodpadu, není o nebezpečný elektroodpad logicky moc velký zájem. Pro srovnání – sběr a ekologická recyklace 1 kg zářivek obsahujících rtuť je cca 10krát dražší než sběr a recyklace 1 kg velkých spotřebičů (např. pračky nebo sušičky).

Ministerstvo životního prostředí se proto rozhodlo zlepšit situaci obcí a občanů v rámci sběru elektroodpadu a vložilo do nových odpadových zákonů závazné cíle sběru elektroodpadu pro výrobce/kolektivní systémy. Tyto cíle sběru a recyklace jsou rozdělené a členěné tak, aby byl zejména zajištěn sběr nebezpečného elektroodpadu. Zářivky, televize i lednice

POVINNÉ CÍLE SBĚRU		Rok 2021 a dál
		%
Odpadní elektrozařízení (všechny skupiny)		65
Odpadní elektrozařízení skupiny 1 (lednice)		65
Odpadní elektrozařízení skupiny 2 (televize)		65
Odpadní elektrozařízení skupiny 3 (zářivky)		65

Tabulka: Povinné cíle sběru elektroodpadu.

proto mají svůj samostatný cíl sběru pro každou skupinu zvlášť. Vždy je tedy nutné sesbírat do požadované minimální výše 65 % jak zářivky, tak lednice i televize (65 % ze všech prodaných elektrozařízení). Není tedy možné, nahrazovat sběr nebezpečného elektroodpadu jinými skupinami elektroodpadu (jako např. pračkami nebo sporáky), jejichž sběr a ekologická recyklace je daleko lacinější.

Rozdělení na několik samostatných cílů je velmi důležité. Pokud by totiž cíl sběru elektroodpadu byl jen jeden, bez rozlišení na skupiny (viz například tabulka), objevila by se samozřejmě možnost, že by to povinné osoby (výrobci/kolek-

POVINNÉ CÍLE SBĚRU		Rok 2021 a dál
		%
Odpadní elektrozařízení (všechny skupiny)		65

Tabulka: Povinné cíle sběru elektroodpadu.

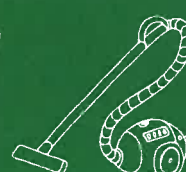
ktivní systémy) nemotivovalo ke sběru nebezpečného elektroodpadu, jehož sběr a recyklace je finančně velmi náročná. Naopak by spíše sbíraly právě ty sporáky a myčky, na což by následně doplácely v první řadě obce. Nesly by možnost, že se

u nich nebezpečný elektroodpad začne kupit, a nikdo ho nebude odvážet a ekologicky recyklovat.

Návrh Ministerstva životního prostředí je tedy velmi zdařilý a propracovaný. Je rovněž plně v souladu se směrnicí EU, která požaduje, aby se skupiny elektroodpadu obsahující nebezpečné látky (freony, rtuť atd.), sbíraly separovaně a ve vysokých objemech. Pro zbývající skupiny elektroodpadu, které nemají charakter nebezpečného odpadu (velké spotřebiče, malé spotřebiče a IT technika), je stanoven pouze jeden společný cíl sběru, protože u nich není riziko úniku nebezpečných látek a sbírají se vcelku bez problémů a primárně kvůli recyklaci surovin.

Ministerstvo životního prostředí takto přichází s velmi efektivním a chytrým řešením, které zajistí, že skupiny elektroodpadu, mající charakter nebezpečného odpadu, budou skutečně sbírány.

V naprosté většině vyspělých západoevropských zemích, jako je např. Velká Británie, Německo, Španělsko atd., jsou již delší dobu nastaveny jasné mechanismy zajišťující, aby povinné osoby byly nuceny sbírat nebezpečný elektroodpad. Třeba v Portugalsku jsou dány samostatné cíle na sběr a recyklaci nebezpečného elektroodpadu. Například zářivky a lednice se musí v Portugalsku sbírat dokonce na úroveň 70 % (podíl z nových elektrozařízení uvedených na trh), zatímco EU požaduje pouze 65 %. Doufejme tedy, že poslanci a senátoři podpoří návrh Ministerstva životního prostředí, aby byl zajištěn skutečně efektivní sběr nebezpečného elektroodpadu i v České republice. □

ekolamp

zpětný odběr a recyklace elektrozařízení

Sbíráme a recyklujeme světelné zdroje a malé i velké elektro.

Pomáháme výrobcům, obcím, široké veřejnosti i životnímu prostředí.

Naším cílem není zisk, ale spravedlivá a otevřená recyklace pro všechny.

Více informací na
www.ekolamp.cz